

GRUDZIEŃ

Kalendarium grudzień 1988

4

- W Jastrzębiu-Zdroju w dzień św. Barbary ma miejsce manifestacja pod hasłami legalizacji „Solidarności”, „Chcemy Lecha nie Wojciecha”, „Precz z komuną”, „Precz z sowiecką okupacją”.
- Posiedzenie Sekretariatu KC PZPR. Wojciech Jaruzelski, komentując debatę Wałęsa-Miodowicz, stwierdza: [...] *Sprawa ciągle sprowadza się do „Solidarności”. [...] I dlatego jeśli już mówimy o tej rozmowie nieszczęsnej, to ona jednak wyrządziła pod tym względem wielkie szkody. Gwałtownie nastąpił przyrost tych, którzy uważają, że „Solidarności” nie ma co się bać, bo właściwie ona tylko tutaj pomoże, bo przecież pluralizm urny [jest] na całym świecie i tam, gdzie ten świat dobrze prosperuje, to dlaczego u nas nie? I po drugie, ten Wałęsa to mądry człowiek, poważny, odpowiedzialny. To są dwie główne rzeczy, wszystkie inne nie mają większego znaczenia. Zmienił się wizerunek Wałęsy i zmieniło się podejście do „Solidarności”. [...]*

9-12

- W Paryżu [Lech](#) Wałęsa, Bronisław Geremek i Andrzej Wielowieyski uczestniczą w uroczystościach 40. rocznicy Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka. L. Wałęsa spotyka się z ministrem spraw zagranicznych RFN Hansem Ditrichem Genscherem, Andrejem Sacharowem i premierem Francji Michele Rocardem. Rozmawia z przewodniczącym Międzynarodowej Organizacji Pracy Francisem Blanchardem i szefem AFL-CIO Lane’em Kirklandem. Spotyka się też z szefami central związkowych CFDT, CFTC, CGC, FO, FEN, FNSA, a także z redakcją paryskiej „Kultury”.

10

- ◉ W Warszawie w 40. rocznicę uchwalenia Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka [Ruch Wolność i Pokój](#) organizuje na pl. Zamkowym wiec. Tekst Deklaracji rozdawany jest przechodniom.

13

- ◉ W Jastrzębiu-Zdroju, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Płocku, Poznaniu, Toruniu, Wałbrzychu, Warszawie i Wrocławiu odbywają się demonstracje w rocznicę wprowadzenia stanu wojennego.
- ◉ W Warszawie manifestacja zorganizowana przez [Międzyzakładowy Robotniczy Komitet Solidarności](#) i Polską Partię Socjalistyczną wyrusza z dziedzińca Uniwersytetu Warszawskiego i dociera pod pobliski pomnik Mikołaja Kopernika. Tam dochodzi do gwałtownych starć z milicją, która używa gazów łzawiących i pałek. Zatrzymano kilkanaście osób, pobito Piotra Ikonowicza.
- ◉ We Wrocławiu manifestacja zorganizowana przez Solidarność Walczącą i Polską Partię Socjalistyczną gromadzi ok. 15 tys. osób. Przemówienia wygłosili: Andrzej Gwiazda, Władysław Frasyniuk, Józef Pinior i Wojciech Myślecki. Policja nie interweniuje.

18

- ◉ W Warszawie, w podziemiach kościoła przy ul. Żytniej, zebrani na zaproszenie Lecha Wałęsy intelektualiści i działacze związkowi tworzą Komitet Obywatelski przy Przewodniczącym NSZZ „Solidarność”. Powołują 15 komisji i ich przewodniczących, którzy mają kierować szczegółowymi przygotowaniem do „okrągłego stołu”, a następnie reprezentować KO podczas samych negocjacji. Spotkanie otworzył Tadeusz Mazowiecki: [...] *Nastąpiła zasadnicza zmiana sytuacji „Solidarności”, całej opozycji, kraju. Powstało 500 komitetów założycielskich „Solidarności” [...]. Środowiska opozycyjne zaprezentowały jedność w sprawie przywrócenia „Solidarności”.* [...]
- ◉ Grupa Robocza Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” na spotkaniu w Gdyni, nie wiedząc jeszcze o powstaniu Komitetu Obywatelskiego przy Przewodniczącym NSZZ „Solidarność”, stwierdza: *przemozny wpływ na decyzje i politykę „Solidarności” zdobyła jedna z orientacji politycznych, bynajmniej nie najbardziej popularna wśród członków Związku; dopatruje się prób zaszczepienia w Związku komunistycznej zasady centralizmu demokratycznego i właściwej komunistom tzw. etyki rewolucyjnej, której*

przejawami są lekceważenie własnego statutu i uchwał [...], uzurpacja oparta na kontroli finansów i kanałów informacji oraz traktowanie Związku jako zespołu pustych symboli, którym można nadawać znaczenie i nadawać mu formę pożądaną dla wąskich interesów grupowych. Grupa Robocza apeluje do Lecha Wałęsy o zwołanie do końca I 1989 Komisji Krajowej w składzie sprzed 13 XII 1981. Apel Grupy Roboczej KK traktowany jest jako najpoważniejszy atak na kierownictwo „Solidarności”, wywołuje wiele polemik w prasie podziemnej i jest szeroko omawiany także w prasie oficjalnej, która komentuje spory w „Solidarności”.

- Obraduje pierwsza tura X Plenum KC PZPR. Z Biura Politycznego odchodzi 6 osób reprezentujących zachowawcze skrzydło partii (wśród nich Józef Baryła, Zbigniew Messner, Tadeusz Porębski). Na ich miejsce przychodzą m.in. Stanisław Ciosek i Janusz Reykowski. Nowymi sekretarzami KC zostają Leszek Miller i Zygmunt Czarzasty. Premier Mieczysław F. Rakowski wzywa do rozważenia kwestii legalizacji „Solidarności”.

20-21

- Sejm uchwała ustawy „O podejmowaniu działalności gospodarczej” oraz „O działalności gospodarczej z udziałem podmiotów zagranicznych”, które w znaczny sposób liberalizują stosunki gospodarcze.

25-31

- W Warszawie 11 członków PPS-RD, NZS, Solidarności Polsko-Czechosłowackiej i Ruchu Wolność i Pokój podjęło głódówkę w obronie więźniów politycznych w Polsce i Czechosłowacji.

30

- W KWK Manifest Lipcowy w Jastrzębiu-Zdroju przed I, II i III zmianą odbywają się wiece, każdy z udziałem ok. 2 tys. górników. Zostaje podpisana petycja o przywrócenie do pracy Jana Golca, zwolnionego w maju za próbę strajku.
- Piotr Ikonowicz i Edward Mizikowski wspięli się po rusztowaniu na gmach Komitetu Centralnego PZPR i zwiesili z dachu budynku transparent z napisem „Uwolnić więźniów politycznych – PPS-RD, MRKS, NZS, WiP”. Po 15 minutach zostali zatrzymali przez funkcjonariuszy Biura Ochrony Rządu i po kilku godzinach zwolnieni.